

I.

Zpráva o situaci v oblasti migrace ke dni 26. října 2015

Obsah

- 1. Průběh jednání o migraci v rámci orgánů Evropské unie na všech úrovních**
  - 1.1. Evropská rada**
  - 1.2. Rada EU (Rada ministrů)**
- 2. Fungování relokačního a přesídlovacího mechanismu**
  - 2.1. Přesídlování – aktuální informace**
  - 2.2. Relokace v rámci dočasných opatření ve prospěch Itálie a Řecka**
  - 2.3. Implementace konceptu hotspots v Itálii a Řecku a plány na posílení azylových systémů těchto zemí**
- 3. Průběh procesu integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou**
  - 3.1. Popis stávajícího Státního integračního programu (SIP) pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou**
  - 3.2. Popis plánů na nový SIP**
  - 3.3. Počet osob s udělenou mezinárodní ochranou v ČR a jejich integrace**
- 4. Analýza nálad veřejnosti a komunikační aktivity**
- 5. Materiální podmínky pobytu osob zajištěných nebo ubytovaných v zařízení pro zajištění cizinců**

Tento materiál byl vytvořen Ministerstvem vnitra v rámci plnění usnesení vlády ze dne 12. října 2015 č. 824, kterým se mění usnesení ze dne 29. července 2015 č. 621, o Strategii migrační politiky České republiky a Komunikační strategii České republiky k migraci. Členům vlády je zpráva předkládána každých 14 dní a poskytuje jim aktuální informace vztahující se k období uplynulému od předložení poslední zprávy.

Ve zprávě ke dni 26. října 2015 je speciálně zahrnuta kapitola „Materiální podmínky pobytu osob zajištěných nebo ubytovaných v zařízení pro zajištění cizinců“ dle rozhodnutí Koordinačního orgánu pro řízení ochrany státních hranic a migraci na vládní úrovni ze dne 9. října 2015.

1. Průběh jednání o migraci v rámci orgánů Evropské unie na všech úrovních

1.1. Evropská rada

Dne 15. října proběhlo jednání Evropské rady, které přijalo společné závěry k řešení stávající migrační krize.

1.2. Rada EU (Rada ministrů)

Dne 8. října se uskutečnilo řádné jednání Rady pro justici a vnitra (JHA). Rada přijala závěry s návrhy opatření v oblasti návratové politiky. Diskutována byla kompetence EU a členských států v oblasti ochrany vnější hranice EU. **Evropská komise informovala o stavu ustavování konceptu hotspots v Itálii a Řecku.**

2. Fungování relokačního a přesídlovacího mechanismu

2.1. Přesídlování – aktuální informace

V souvislosti s dobrovolným závazkem ČR přesídlit 400 osob v rozmezí od července 2015 do června 2017, a to v rámci Evropského přesídlovacího schématu, plánuje Ministerstvo vnitra **v roce 2015 přesídlit prvních přibližně 100 osob.**

Do výše uvedeného závazku budou také započítány rodiny, které budou přesídleny v rámci přesídlovacího programu, který vláda schválila v lednu – tedy přesídlení **nemocných syrských dětí s rodinami z Jordánska** (zatím 5 rodin, 25 osob). Tento program je ve finální fázi realizace, první tři vybrané rodiny dorazily do ČR **v polovině října**. Další dvě přicestují s největší pravděpodobností v první polovině listopadu.

Další skupina přesídlovaných rodin syrských uprchlíků z Jordánska (10 až 15 rodin) je nyní, ve spolupráci s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), **ve fázi výběru konkrétních rodin. Předpokládáný příjezd této skupiny do ČR je na konci tohoto roku.**

2.2. Relokace v rámci dočasných opatření ve prospěch Itálie a Řecka

V červenci 2015 se ČR dobrovolně zapojila do realizace evropského relokačního programu, a to závazkem relokovat **1 100 osob** z Itálie a Řecka. Následně bylo na Radě pro justici a vnitra dne 22. září 2015 kvalifikovanou většinou schváleno druhé

„relokační“ rozhodnutí, které přisoudilo ČR povinnost relokovat **dalších 2 691 osob** z Itálie a Řecka. ČR hlasovala proti návrhu tohoto rozhodnutí.

ČR nadále zastává pozici, že proces relokací bude možné spustit až v okamžiku plného fungování konceptu hotspots – tedy sítě registračních center v Itálii a Řecku. Tuto **základní podmínku** pro spuštění relokací prozatím **nelze považovat za splněnou**.

2.3. Implementace konceptu hotspots v Itálii a Řecku a plány na posílení azylových systémů těchto zemí

V návaznosti na schválení příslušných rozhodnutí k relokaci 40 tisíc, resp. 120 tisíc osob z Itálie a Řecka, vynakládá především Evropská komise spolu s oběma státy a Evropským podpůrným azylovým úřadem (EASO) nemalé úsilí při ustanovování konceptu hotspots a vytváření relokační procedury pro co nejrychlejší spuštění implementace obou rozhodnutí.

Ustanovení hotspotů a relokační procedury provází od samého počátku jak ze strany Evropské komise, Itálie, Řecka a EASO **mnoho koordinačních a kompetenčních nejasností a sporů**. Snaha celý proces maximálně urychlit, i na úkor vyjasnění sporných bodů týkajících se samotné implementace (role styčných důstojníků členských států v relokaci, bezpečnostní aspekty relokačního procesu, aj.), nepřinesl dle mínění ČR valné výsledky a systém hotspotů nelze v současné chvíli považovat za spuštěný a funkční.

Evropské **agentury EASO a Frontex** také již **oslovily členské státy s žádostí o nominaci expertů, kteří budou působit v hotspotech** v Itálii a v Řecku. ČR dlouhodobě nabízí své experty v rámci solidární pomoci Řecku a Itálii a současnou žádost nenechá bez odezvy. 3 experti Ministerstva vnitra již byli do Itálie v rámci aktivit EASO a v souvislosti s ustanovením konceptu hotspots vysláni, dalších 8 konkrétních expertů bylo EASO nabídnuto.

Itálie a Evropská komise dále oznámily, že ve spolupráci se Švédskem, Německem a Portugalskem zahájí **pilotní relokační projekt**. Prvních 19 žadatelů z Eritrey odcestovalo z Itálie do Švédska 9. října.

3. Průběh procesu integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou

3.1. Popis stávajícího Státního integračního programu (SIP) pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou

SIP aktuálně pokračuje podle usnesení vlády č. 818 ze dne 13. října 2013 a týká se osob s udělenou mezinárodní ochranou formou azylu (azylantů) i formou doplňkové ochrany.

SIP se soustřeďuje na **3 základní oblasti integrační asistence**:

- **výuka českého jazyka**: bezplatný jazykový kurs s dotací 400 hodin v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy;
- **vstup na trh práce** včetně rekvalifikací v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí;
- **asistence v oblasti bydlení** v působnosti Ministerstva vnitra ve dvou variantách: (a) pronájem obecních bytů s jednorázovou dotací obcím a (b) pronájem bytů fyzických osob s částečnou úhradou čistého nájemného pronajímateli; SIP zahrnuje

i asistenci osobám se zdravotním postižením a ve vysokém věku s dotací na úhradu pobytu v zařízeních sociálních služeb.

Kromě výše uvedeného zahrnuje SIP i právní a sociální poradenství, možnost časově omezeného pobytu v integračních azylových střediscích Ministerstva vnitra, oblast základního vzdělávání dětí apod.

3.2. Popis plánů na nový SIP

Vzhledem k migrační a uprchlické situaci v Evropě a předpokladu aktivit ČR v programech přesídlování a relokací očekává Ministerstvo vnitra podstatné zvýšení počtu oprávněných osob v rámci SIP. Ministerstvo vnitra připraví a vládě do konce roku 2015 předloží **návrh usnesení s novým konceptem SIP s platností od 1. ledna 2016**. Kromě **zvýšené potřeby finančních zdrojů** předpokládá připravovaný návrh **určení tzv. generálního poskytovatele integračních služeb**, který zajistí tyto služby na místní úrovni ve spolupráci s obcemi, církvemi a nestátními neziskovými organizacemi. Na zajištění těchto služeb budou k dispozici zúčtovatelné finanční prostředky ve výši zohledňující počet osob ve společné domácnosti.

Zároveň budou po 1. lednu 2016 dokončeny rozpracované případy SIP a závazky Ministerstva vnitra k oprávněným osobám v období do 31. prosince 2018.

3.3. Počet osob s udělenou mezinárodní ochranou v ČR a jejich integrace

Od 1. ledna 2015 do 15. října 2015 byla mezinárodní ochrana **udělena 387 osobám** (z toho 46 formou azylu a 341 formou doplňkové ochrany). Za stejné období **požádalo** o udělení mezinárodní ochrany **1 179 cizinců**.

SIP v oblasti bydlení asistoval v roce 2015 v obou variantách **396 osobám** s udělenou mezinárodní ochranou (celkový počet 155 integračních bytů v roce 2015).

4. Analýza nálad veřejnosti a komunikační aktivity

V souvislosti s aktuální migrační situací probíhá pravidelné informování ve všech oblastech, souvisejících s problematikou migrace. Informační aktivity jsou cíleně zaměřeny na mediální výstupy – TV, rozhlas, noviny, časopisy, propagační materiály. Za účelem koordinace vznikla **pod vedením Ministerstva vnitra zvláštní pracovní skupina se zástupci Úřadu vlády**. Jejím cílem je koordinace mediálních aktivit k otázkám migrace. Tato skupina se poprvé sešla 31. července 2015, další schůzky probíhaly ve dnech 18. srpna 2015, 21. září 2015 a 2. října 2015.

Aktuální úkoly pracovní skupiny jsou:

1. Stanovení komunikační strategie jednotlivých ministerských resortů a ministrů
2. Vypracování monitoringu nálad veřejnosti a médií
3. Spuštění veřejné komunikace a využití klíčových komunikátorů (90 % veřejnosti vnímá téma migrace prostřednictvím médií)
4. Nastavení strategie dalších kroků vlády, událostí, témat, které se prolnou v komunikační strategii.

Od konce srpna byl spuštěn **speciální webový portál – www.mvcr.cz/migrace**. Prostřednictvím tohoto portálu o migraci jsou poskytovány odborné veřejnosti

a občanům podrobné informace. Na tomto portálu jsou zveřejňovány zásadní dokumenty, aktuální informace, mediální ohlasy i informace pro obce atd. Webová stránka je podle aktuálních potřeb dále rozvíjena, nově tak byla přidána sekce videa k problematice migrace. Data týkající se aktuálních stavů v zařízeních pro zajištění cizinců jsou aktualizována na denní bázi.

Operativně jsou řešeny aktuální **informační potřeby krajů, měst a obcí**. Jsou také realizovány **debaty pro občany měst a obcí**, kterých se problematika přímo dotýká.

Dne 20. října 2015 proběhne **první veřejná debata z cyklu regionálních konferencí s názvem „O migraci věcně“**, které jsou spoluorganizovány Ministerstvem vnitra a Úřadem vlády, respektive příslušnými regionálními centry pro integraci cizinců a Eurocentry. První debata se uskuteční na půdě Univerzity Hradec Králové za účasti zástupce Ministerstva vnitra.

5. Materiální podmínky pobytu osob zajištěných nebo ubytovaných v zařízení pro zajištění cizinců

Zajištění materiálních podmínek pro cizince zajištěné nebo ubytované v zařízení pro zajištění cizinců (dále „zařízení“) vyplývá ze zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů, dále rozpracovaných ve vnitřních předpisech provozovatele zařízení (**Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra**). Základním vnitřním předpisem je pak **vnitřní řád zařízení**, který stanovuje konkrétní rozsah a podmínky pro materiální zajištění pobytu cizinců v zařízení.

Jednotlivé materiální podmínky jsou:

- **Ubytování a ubytovací místnost** – Ubytovací místnost v části s mírným režimem zajištění je vybavena lůžky, stolkem, skříňkami na uložení osobních věcí a židlemi podle počtu ubytovaných cizinců. Cizinec dále obdrží od provozovatele zámek k uzamčení skřínky v ubytovací místnosti v části s mírným režimem zajištění a ložní prádlo, jeho výměna probíhá nejméně 1 x za 14 dní.
- **Strava** – Cizinci v části s mírným režimem zajištění se poskytuje strava v jídelně **3x denně**, v případě dětí do 18 let 5x denně, dopolední a odpolední svačina je vydávána v rámci výdeje snídaně a oběda, přičemž se přihlíží ke zvyklostem vyplývajícím z náboženského přesvědčení (existují **3 verze stravy** – běžná, bez vepřového masa a vegetariánská, případné dietní požadavky jsou respektovány). Cizinci také obdrží při příchodu plastový hrnek, plastovou misku, plastový talíř a plastovou uzavíratelnou dózu na potraviny.
- **Zajištění informovanosti cizinců** – Informační servis cizincům je zajištěn několika způsoby. Při příjmu cizince na stálé službě je seznámen s vnitřním řádem a dalšími základními podmínkami pobytu, které stanovují **práva a povinnosti cizince**. Dokumenty jsou samozřejmě **v příslušném jazyce**, většina z nich jako dvoujazyčná verze. V zařízení jsou **informační nástěnky**, které jsou volně dostupné a kde mají cizinci k dispozici informace o organizačním zajištění služeb – např. výdej stravy, hygieny, praní prádla, nákupy, podávání podnětů nebo stížností, nabídku volnočasových aktivit, provozní hodiny pracoviště sociální služby, informaci o psychologovi ad. Při pobytu v zařízení na základě komunikace s pracovníky Správy

v zařízení nebo prostřednictvím dalších subjektů, které poskytují v zařízení své služby (nevládní neziskové organizace), zejména tedy právní poradenství.

- **Návštěvy** – Cizinec má právo na přijetí návštěvy **dvakrát týdně v trvání jedné hodiny** a počtu **nejvýše 4 osob současně přítomných**. Výjimky povoluje vedoucí zařízení. Cizinec má právo přijímat **návštěvy advokáta** nebo odborně způsobilého zástupce právnické osoby.
- **Přijímání a odesílání písemností, komunikace s vnějším světem** – Provozovatel cizinci předává **telefonní kartu s omezeným limitem** pro volání pořízenou na náklady provozovatele (180,- Kč). Provozovatel poskytne na vlastní náklady cizinci za účelem umožnění písemného kontaktu se státními orgány, organizacemi, právníckými a fyzickými osobami 4 poštovní známky pro vnitrostátní obyčejné psaní.
- **Schránka důvěry, pohovory s vedoucím, stížnosti** – Cizinec může podávat žádosti, stížnosti nebo podněty státním orgánům ČR nebo mezinárodním organizacím za účelem uplatnění jeho práv, které provozovatel neprodleně odešle.
- **Lékařská péče** – Cizinci se poskytuje **zdravotní péče neodkladná** a v souvislosti s nařízenou karanténou nebo jiným opatřením v souvislosti s **ochranou veřejného zdraví**, včetně **vstupní lékařské prohlídky**.
- **Hygienické potřeby, osobní hygiena** – Cizinec umístěný v části s mírným režimem zajištění má **právo na osobní hygienu denně**, za tímto účelem jsou v zařízení dostupné koupelny se sprchami. Provozovatel cizincům poskytuje hygienické pomůcky, rozsah je stanoven s ohledem na pohlaví a věk. Praní osobního prádla umožňuje provozovatel denně v prostorách, které jsou k tomuto účelu vybaveny a určeny.
- **Ošacení** – Pokud cizinec při umístění do zařízení nedisponuje náhradním oděvem nebo jeho oděv je znečištěn, provozovatel mu poskytne **základní výstrojí balíček**. Dítěti narozenému v zařízení náleží materiální vybavení dle vnitřního předpisu provozovatele. Na základě smlouvy s provozovatelem provozuje v zařízení sociální šatník smluvní partner (např. Charita ČR).
- **Nákupy** – Cizinec může čerpat prostřednictvím provozovatele uschované peněžní prostředky na nákup věcí denní potřeby, novin a časopisů a to **jedenkrát týdně částku do výše aktuálního zůstatku uschovaných peněžních prostředků, maximálně však do 300,- Kč**.
- **Volnočasové aktivity** – Základní nabídka kulturního a sportovního vyžití zahrnuje sledování TV, společenské hry, sportovní potřeby, cizojazyčné tiskoviny a knihy, promítání filmů, tělocvičnu, posilovnu, sportovní aktivity a rukodělné dílny. Pro děti je k dispozici dětské centrum, místně příslušná škola zajišťuje výuku pro děti ve věku povinné školní docházky. Cizinec umístěný v části s mírným režimem zajištění se může **volně pohybovat ve vycházkovém prostoru**, a to denně od 7:00 do 20:00 hodin v období zimního času, od 7:00 do 21,00 hod v období letního času a od 1. června do 31. srpna, od 7:00 do 22:00 hod.